

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 173/2017-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. júla 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť TJ VSŽ Košice, občianske združenie, Severné nábrežie 24, Košice, a obchodnej spoločnosti TJ ŠPORTVÝROBA KOŠICE, s. r. o., Rastislavova 104, Košice, zastúpených advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 830/1994 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo TJ VSŽ Košice, občianske združenie, a obchodnej spoločnosti [REDACTED], na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 830/1994 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 830/1994 prikazuje ďalej konať bez zbytočných prietáhov.

3. TJ VSŽ Košice, občianske združenie, priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), a obchodnej spoločnosti TJ ŠPORTVÝROBA KOŠICE, s. r. o., finančné zadost'učinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. TJ VSŽ Košice, občianske združenie, a obchodnej spoločnosti TJ ŠPORTVÝROBA KOŠICE, s. r. o., priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 330,04 € (slovom tristotridsať eur a štyri centy), ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť na účet advokátky JUDr. Ivety Rajtákovéj, Štúrova 20, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 173/2017-16 z 29. marca 2017 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť TJ VSŽ Košice, občianske združenie, Severné nábrežie 24, Košice (ďalej len „sťažovateľka v 1. rade“) a obchodnej spoločnosti TJ ŠPORTVÝROBA KOŠICE, s. r. o., Rastislavova 104, Košice (ďalej len „sťažovateľka v 2. rade“, spolu ďalej len „sťažovateľky“), vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 830/1994 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že namietané konanie začalo 14. októbra 1994 na základe žaloby [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobcovia“), ktorou sa žalobcovia domáhali odstránenia podľa ich tvrdení neoprávnenej stavby sťažovateľky v 1. rade postavenej na pozemku parc. číslo [REDAKOVANÉ], zapísanom v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva [REDAKOVANÉ], katastrálne územie [REDAKOVANÉ], ktorý bol podľa názoru žalobcov nezákonne vyvlastnený. V priebehu konania žalobcovia zmenou návrhu žiadali eventuálne zriadiť vecné bremeno za náhradu v prospech žalobcov. V namietanom konaní sťažovateľka v 1. rade vystupuje v procesnom postavení žalovanej v 1. rade. Uznesením zo 17. júna 2004 okresný súd rozhodol o pripustení sťažovateľky v 2. rade do namietaného konania na strane žalovaných. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom zo 7. augusta 2008, ktorým žalobu v celom rozsahu zamietol. Označený rozsudok bol na základe odvolania žalobcov potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) z 8. septembra 2009. Dovolanie žalobcov proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom z 13. septembra 2011 zamietol, resp. v časti odmietol. Po zrušení rozsudku najvyššieho súdu nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 16/2012 z 28. marca 2012 najvyšší súd uznesením z 25. apríla 2013 zrušil rozsudok krajského súdu vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo vzťahu k žalobcom v 1., 2., 5. a 6. rade a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd uznesením z 24. novembra 2014 zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá, a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po vrátení veci odvolacím súdom okresný súd o nároku žalobcov do dňa podania ústavnej sťažnosti nerozhodol a vec tak nie je právoplatne skončená ani po vyše 22 rokoch od začatia konania.

3. Prieťahmi v namietanom konaní sa už ústavný súd zaoberal na základe sťažnosti sťažovateľky v 1. rade z 23. júna 2008. Ústavný súd nálezom sp. zn. I. ÚS 373/08 z 31. marca 2010 vyslovil porušenie práv sťažovateľky v 1. rade podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní a zároveň prikázal okresnému súdu konať v ňom bez zbytočných prieťahov. Aj napriek tomu však podľa

názoru sťažovateľiek opätovne dochádza k zrejším priet'ahom v namietanom konaní, ktoré sú zapríčinené pasivitou a neefektívnym postupom okresného súdu. Sťažovateľky v odôvodnení sťažnosti bližšie argumentovali:

„... počas celého priebehu konania súd nepostupoval v súlade so svojimi povinnosťami, avšak za najvýraznejšie pochybenia, ktorých sa dopustil (vo vzťahu k sťažovateľke v 1. rade od vydania rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva - t. j. od 28. 6. 2011 a vo vzťahu k sťažovateľke v 2. rade od 17. 6. 2004, kedy pristúpila do konania v procesnom postavení žalovanej v 3. rade), sťažovateľky považujú nasledujúce obdobia pasivity, ktoré zjavne nesmerovali k čo najrýchlejšiemu prejednávaniu a rozhodnutiu vo veci:

... Okresný súd Košice I rozhodol dňa 17. 6. 2004 uznesením..., že pripúšťa, aby do konania na strane žalovaných pristúpil ďalší účastník - TJ ŠPORTVÝROBA KOŠICE, s. r. o. Nasledujúci úkon vo veci uskutočnil Okresný súd Košice I až 11. 11. 2004, a to vydaním uznesenia vo veci sp. zn. 15C/289/1994, ktorým rozhodol o spojení vecí na spoločné konanie (aj o spojení konania vo veci sp. zn. 15C/830/1994), pre účely znaleckého dokazovania. V tomto období pasivity, ktoré trvalo takmer 5 mesiacov, neuskutočnil Okresný súd Košice I, okrem výzvy zo dňa 2. 7. 2004 adresovanej právnenému zástupcovi žalobcov, žiadny úkon vo veci.

... Okresný súd Košice I od vydania uznesenia vo veci sp. zn. 15C/289/1994 dňa 11. 11. 2004 až do 6. 3. 2007, kedy sa uskutočnilo pojednávanie na Okresnom súde Košice I (obdobie pasivity viac ako 2 roky a 4 mesiace), neuskutočnil súd vo veci (okrem vydania uznesenia zo dňa 25. 5. 2006, ktorým ustanovil do konania znalkyňu... na účel ocenenia vecného bremena), žiadny úkon.

... Okresný súd Košice I nariadil pojednávanie na 3. 7. 2007. Nasledujúce pojednávanie vo veci sa uskutočnilo na Okresnom súde Košice I až 25. 1. 2008, teda po viac ako 6 mesiacoch. V tomto období pasivity, neuskutočnil Okresný súd Košice I, okrem nariadenia pojednávania, žiadny úkon.

... Dňa 13. 1. 2015, bolo na Okresný súd Košice I doručené uznesenie Krajského súdu v Košiciach vo veci sp. zn. 6Co/266/2013 zo dňa 24. 11. 2014. Nasledujúci úkon uskutočnil Okresný súd Košice I až 14. 10. 2015, ktorým konajúca sudkyňa nariadila

pojednávane na 16. 11. 2015. V tomto období pasivity, ktoré trvalo viac ako 10 mesiacov, Okresný súd Košice I neuskutočnil, okrem nariadenia pojednávania, žiadny úkon.

... Dňa 16. 11. 2015 sa uskutočnilo pojednávane na Okresnom súde Košice I Nasledujúce pojednávane vo veci sa uskutočnilo až 6. 5. 2016. V tomto období pasivity, ktoré trvalo takmer 6 mesiacov, neuskutočnil Okresný súd Košice I, okrem zasielania listín a nariadenia pojednávania, žiadny úkon vo veci.

... Dňa 24. 6. 2016 sa uskutočnilo pojednávane na Okresnom súde Košice I Nasledujúce pojednávane vo veci sa uskutočnilo až 21. 11. 2016. V tomto období pasivity, ktoré trvalo takmer 5 mesiacov, neuskutočnil Okresný súd Košice I, okrem nariadenia pojednávania, žiadny úkon. Odporca k dnešnému dňu nerozhodol právoplatne vo veci.

... Sťažovateľky sú presvedčené o tom, že konanie Okresného súdu Košice I nesmeruje k právoplatnému skončeniu sporu, ale súd svojou nečinnosťou naopak konanie predlžuje. Neprimeraná dĺžka konania pritom nie je odôvodnená právnou, resp. faktickou zložitou veci.

... Sťažovateľky považujú za primerané, aby im bolo v tejto veci priznané finančné zadosťučinenie.

... Ujma je spôsobená sťažovateľkám predovšetkým tým, že Okresný súd Košice I právoplatne nerozhodol vo veci už viac ako 22 rokov a 3 mesiace (vo vzťahu k sťažovateľke v 2. rade nerozhodol odporca vo veci už viac ako 12 rokov a 7 mesiacov), čo vytvára neakceptovateľne dlhý stav právnej neistoty, predovšetkým preto, že sťažovateľky stále nevedia, či budú musieť na vlastné náklady odstrániť stavbu postavenú na pozemku..., resp. či budú musieť uhrádzať peňažnú náhradu z titulu prípadného zriadenia vecného bremena v prospech sťažovateľiek. Ujma je sťažovateľkám spôsobená aj tým, že pri vytváraní dlhodobých plánov, musia... vždy zakomponovať do plánovania aj prípadne náklady, ktoré by im vznikli v prípade, ak by súd rozhodol v prospech žalobcov, čo negatívne ovplyvňuje ich schopnosť efektívne využívať svoj majetok.“

4. Sťažovateľky na základe uvedeného žiadajú, aby ústavný súd rozhodol o porušení ich v záhlaví rozhodnutia označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 830/1994, prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných

prieťahov, priznal sťažovateľke v 1. rade finančné zadost'učinenie v sume 8 000 € a sťažovateľke v 2. rade v sume 13 000 €, ako aj náhradu trov konania.

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom listom sp. zn. 1 SprV 261/2017 z 15. mája 2017, a právna zástupkyňa sťažovateľky k vhodnosti ústneho pojednávania listom z 2. mája 2017.

5.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti, súčasťou ktorého bol aj chronologický prehľad úkonov vykonaných v namietanom konaní, k veci predovšetkým uviedol:

„Konanie vo veci sp. zn. 15C/830/1994 sa začalo 14.10.1994. Sťažovateľ v konaní vystupuje na procesnej strane žalovaných.

... Predmetom konania je žaloba na odstránenie neoprávnenej stavby, resp. zriadenie vecného bremena za náhradu. Vzhľadom na potrebu nariadenia niekoľkých znaleckých posudkov, so zreteľom na potrebu upresňovania okruhu žalobcov a žalovaných konštatujem, že predmetná vec je skutkovo zložitejšia.

Zložitou sa vec javí aj po právnej stránke, vid' rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach (6Co/281/2008-278 z 28.9.2009 a 6Co/266/2013-397 z 24.11.2014), Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (4 Cdo/180/2010-358 z 13.9.2011 a 4 Cdo/124/2012-382 z 25.4.2013) a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 16/2012-32 z 28.3.2012.

Vzhľadom na dĺžku konania, ktorá toho času predstavuje už 23 rokov, je zbytočné rozoberať, či a z akých dôvodov došlo k zbytočným prieťahom.

Ústavný súd už v minulosti vyslovil, že právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov porušené bolo. V priebehu konania bol súd niekoľkokrát dlhodobejšie nečinný (od 4.4.1995 do 20.2.1997, od 20.2.1997 do 27.7.2000 a od 19.1.2001 do 26.6.2003) a viackrát sa vyskytla aj krátkodobá nečinnosť súdu.

Za obdobie, keď bola vec na odvolacom, dovolacom, ústavnom a opakovane dovolacom a odvolacom súde, t.j. od 22.12.2008 do 13.1.2015, nenesie zodpovednosť súd prvého stupňa.“

Zároveň oznámil, že netrvá na konaní ústneho pojednávania pred ústavným súdom a súhlasí s jeho upustením.

5.2 Právna zástupkyňa sťažovateľky vo svojom stanovisku doručenom ústavnému súdu 2. mája 2017 uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania pred ústavným súdom.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1 a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

8. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 830/1994 v období od rozhodnutia ústavného súdu vo veci sp. zn. I. ÚS 373/08 z 31. marca 2010 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky v 1. rade na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd vychádzajúc zo svojej judikatúry (I. ÚS 157/02, IV. ÚS 148/03, III. ÚS 49/04) však prihliadal aj na celkovú dĺžku konania, teda aj na dobu, ktorá predchádzala vydaniu nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 373/08 z 31. marca 2010.

Podľa judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 288/2010, I. ÚS 434/2012) sťažovateľka v 2. rade môže relevantne uplatňovať základné právo na konanie bez zbytočných prietahov od momentu, keď sa stala účastníčkou namietaného konania na základe uznesenia okresného súdu zo 17. júna 2004, ktorým okresný súd pripustil jej vstup do konania.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

10. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, pričom tento účel možno dosiahnuť zásadne až právoplatným rozhodnutím (mutatis mutandis II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, III. ÚS 116/02).

12. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), a to § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1 OSP, ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

V zmysle čl. 17 CSP *„súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“* a v zmysle § 157 ods. 1 CSP *„súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“*.

13. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

14. Posúdením namietaného konania podľa prvého kritéria ústavný súd dospel k záveru, že preskúmané konanie, ktorého predmetom je nárok na odstránenie neoprávnenej stavby, resp. zriadenie vecného bremena za odplatu, vykazuje právnu aj faktickú zložitosť, na ktorú poukázal vo svojom vyjadrení k sťažnosti aj predseda okresného súdu. O právnej zložitosti veci svedčí skutočnosť, že rozhodnutie zamietajúce žalobu žalobcov bolo potvrdené na všetkých stupňoch v rámci sústavy všeobecných súdov, pričom až nálezom ústavného súdu došlo k zrušeniu rozhodnutia o dovolaní a následne k zrušeniu rozhodnutí súdov nižšej inštancie a vráteniu veci okresnému súdu na nové konanie. V predmetnom spore o ochranu vlastníckeho práva je základnou právnou otázkou, či je

možné poskytnúť ochranu určovacej žalobe aj v prípade, ak sa žalobca nedomáhal svojho nároku podľa reštitučných predpisov. V zmysle záverov nálezu ústavného súdu, resp. rozhodnutia dovolacieho súdu je potrebné posudzovať existenciu tvrdeného vlastníckeho práva účastníkov konania (žalobcov i žalovaných), jeho vznik, oprávnenosť držby a následné zmeny v osobách vlastníkov a vplyv týchto okolností na záver o nadobudnutí vlastníckeho práva, pričom dôvodnosť týchto nárokov je možné posúdiť až po vykonaní znaleckého dokazovania. Ústavný súd zároveň poukazuje na faktickú zložitosť veci, ktorá súvisela s potrebou nariadenia znaleckého dokazovania a kontrolného znaleckého dokazovania, ako aj s potrebou upresňovania okruhu žalobcov a žalovaných. Vec vykazuje faktickú zložitosť aj vzhľadom na súvislosť namietaného konania s viacerými konaniami vedenými okresným súdom.

V tejto súvislosti však ústavný súd konštatuje, že ani zložitosť sporu nezbavuje sudcu ústavnej zodpovednosti za prieťahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce alebo inými nedostatkami v činnosti súdu vrátane jeho nečinnosti (*mutatis mutandis* I. ÚS 47/96).

15. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľiek v namietanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prieťahom.

16. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a konštatuje, že vzhľadom na doterajšiu dĺžku namietaného konania nepovažoval za potrebné podrobne skúmať postup okresného súdu, pretože aj skutkovo či právne náročnejšia občianskoprávna vec nesmie trvať takú dlhú dobu. Aj keď okresný súd o žalobe meritórne rozhodol rozsudkom zo 7. augusta 2008, na základe opravných prostriedkov uplatnených žalobcami sa vec v období od 22. decembra 2008 do 13. januára 2015 nachádzala na odvolacom, dovolacom a ústavnom súde. Ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 16/2012 z 28. marca 2012 zrušil rozhodnutie dovolacieho súdu o zamietnutí dovolania žalobcov, pričom následne došlo aj k zrušeniu potvrdzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj k zrušeniu rozsudku okresného súdu a vráteniu veci na ďalšie konanie. Okresný súd následne konal

vo veci na štyroch nariadených pojednávaniach, a to 16. novembra 2015, 6. mája 2016, 24. júna 2016 a 21. novembra 2016. Ostatné pojednávanie bolo odročené z cieľom nariadenia znaleckého dokazovania, ktoré okresný súd nariadil uznesením z 2. marca 2017. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd ani po vrátení veci nepostupoval v namietanom konaní plynulo a bez zbytočných prietáhov. Z ústavnoprávneho hľadiska je neakceptovateľné, aby predmetné konanie nebolo právoplatne skončené ani po viac ako 22 rokoch od jeho začatia (aj keď obdobie, počas ktorého sa vec nachádzala na odvolacom, dovolacom a ústavnom súde, nemožno podľa názoru ústavného súdu pričítať na ťarchu okresného súdu, keďže k zrušeniu meritórneho rozsudku okresného súdu došlo na základe odlišného právneho posúdenia veci).

17. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že v namietanom konaní došlo v posudzovanom období k prietahom, ktoré neboli spôsobené len zložitou veci, ale aj v dôsledku postupu okresného súdu. Z uvedených dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

18. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľkám ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov.

19. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľka v 1. rade žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 8 000 € a sťažovateľka v 2. rade v sume 13 000 € vzhľadom na neakceptovateľný dlhodobý stav právnej neistoty.

20. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľky. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľiek, najmä na zložitosť veci, na zistenú nečinnosť okresného súdu v posudzovanom období napriek ústavným súdom vyslovenému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a príkazu konať bez zbytočných prietahov v označenom konaní (nález sp. zn. I. ÚS 373/08 z 31. marca 2010), ako aj na celkovú dĺžku konania pred okresným súdom, považuje za primerané v sume 1 500 € pre sťažovateľku v 1. rade a v sume 3 500 € pre sťažovateľku v 2. rade (bod 3 výroku tohto rozhodnutia). V prípade sťažovateľky v 2. rade ústavný súd zohľadnil moment jej vstupu do namietaného konania.

21. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľiek, ktoré im vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, a podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde uložil okresnému súdu povinnosť uhradiť sťažovateľkám trovy konania. Keďže sťažovateľky trovy konania do dňa rozhodnutia ústavného súdu nevyčísľili, ústavný súd im priznal náhradu trov konania, ktoré vyplývajú z obsahu spisu, teda odmenu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2017 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Trovy právneho zastúpenia pre jednu sťažovateľku predstavujú sumu 294,66 €. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 50 % (§ 13 ods. 2 vyhlášky), pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 147,33 € v prípade jednej sťažovateľky. V prípade dvoch sťažovateľiek (2 x 147,33 €) tvorí náhrada trov právneho zastúpenia spolu s režijným paušalom ku každému úkonu (4 x 8,84 €) vypočítaná podľa vyhlášky celkovú sumu 330,04 €. Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne

sťažovateľiek (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) podľa bodu 4 výroku tohto rozhodnutia.

22. Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. júla 2017